

12

Verotus Suomessa

Mihin veroja tarvitaan?

Yhteiskunta ei tarjoa julkisia palveluista ilmaiseksi. Ne rahoitetaan verottamalla yrityksiä ja kotitalouksia ja keräämällä niiltä erilaisia maksuja, jotta valtio ja kunnat voivat hoitaa niille määrätty tehtävät. Veroilla maksetaan poliisi, maanpuolustus ja muita tehtäviä, joita ilman yhteiskunta ei pysyisi kasassa. Kulttuuria, urheilua, opetusta ja joukkoliikennettä tuetaan verorahoin. Verotuksella voidaan myös kaventaa kansalaisten tuloeroja, jos niin halutaan.

Suomessa valtio ja kunnat keräävät noin puolet yritysten ja kotitalouksien tuloista veroina ja maksuina. Meillä julkisen talouden koko on suuri ja siksi myös veroja kerätään paljon. Verotus herättää tunteita ja on kuuma poliittinen kysymys ennen vaaleja. Näkemykset veroista vaihtelevat puolueittain, vaikka kaikki puolueet ovatkin sitä mieltä, että niitä pitää kerätä. Näkemykset eroavat sen suhteen, mitä veroja tulisi kerätä ja kuinka paljon. Myös monella tavallisella kansalaisella on mielipide asiasta, koska

Verotuloista tuetaan myös suomalaista urheilua, vaikka ison vastuun nuorten urheiluharrastuksen mahdollistajana kantaa myös kolmas sektori eli järjestöt. Kuvassa nuoria lentopallon Power cupissa.

verojenmaksu on osa tavallisen palkansaajan elämää ja vaikuttaa suoraan kotitalouksien ostovoimaan.

Mitä hyvältä verojärjestelmältä vaaditaan?

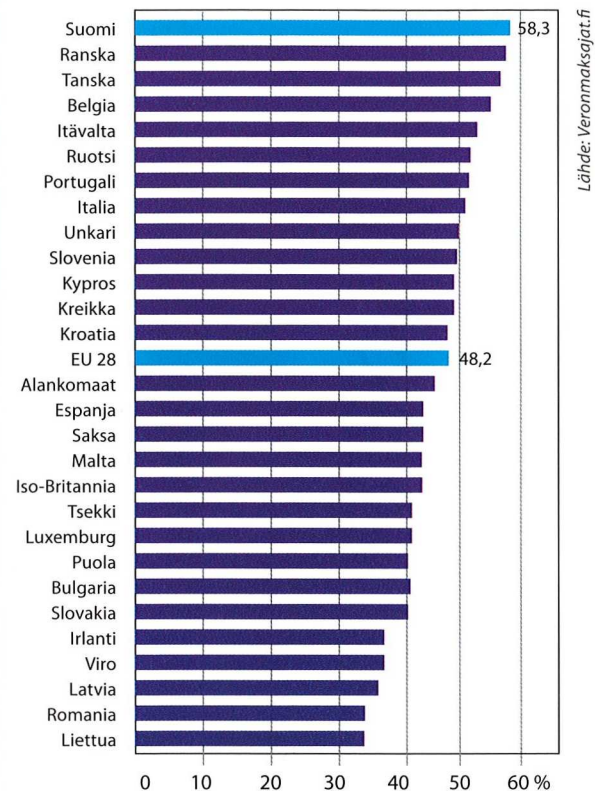
Suurin osa suomalaisista maksaa veronsa kuuliaisesti. Jos verojaan ei maksa ja jää siitä kiinni, joutuu veron maksamaan kovennettuna. Harva suomalainen haluaisi luopua hyvinvointiyhteiskunnan eduista.

Kansalaisen näkökulmasta verojärjestelmä on hyvä, kun se on selkeä. Harva pitää jäännösveroista eli ”mätkyistä”. Olennaista onkin, että kansalaisen näkökulmasta järjestelmä on yksinkertainen ja ymmärrettävä.

Suomalaiset haluavat verotukseltaan myös oikeudenmukaisuutta, jolloin sen tulisi ottaa huomioon henkilön maksukyky kohtuullisella tavalla. Mielipiteet siitä, mikä on kohtuullinen taso, eriaavat ja siksi verotus on tärkeä politiikan väline. Yleisesti ottaen voidaan kuitenkin todeta, että verojärjestelmä on hyvä, kun se on siedettävä mahdollisimman monen näkökulmasta. Harva henkilö on verotukseensa täysin tyytyväinen.

Valtion ja kuntien näkökulmasta verotus toimii hyvin silloin, kun se tuottaa valtiolle ja kunnille riittävästi tuloja. Verojärjestelmän tulisi myös olla yksinkertainen ja selkeä, sillä sekavuus tuottaa byrokratiaa, mikä lisää verojen perimisen kuluja. Lisäksi veroja tarvitaan valtion näkökulmasta myös talouspolitiikan välineeksi. Valtio voi esimerkiksi lisätä kysyntää laskemalla veroja laskusuhdanteessa.

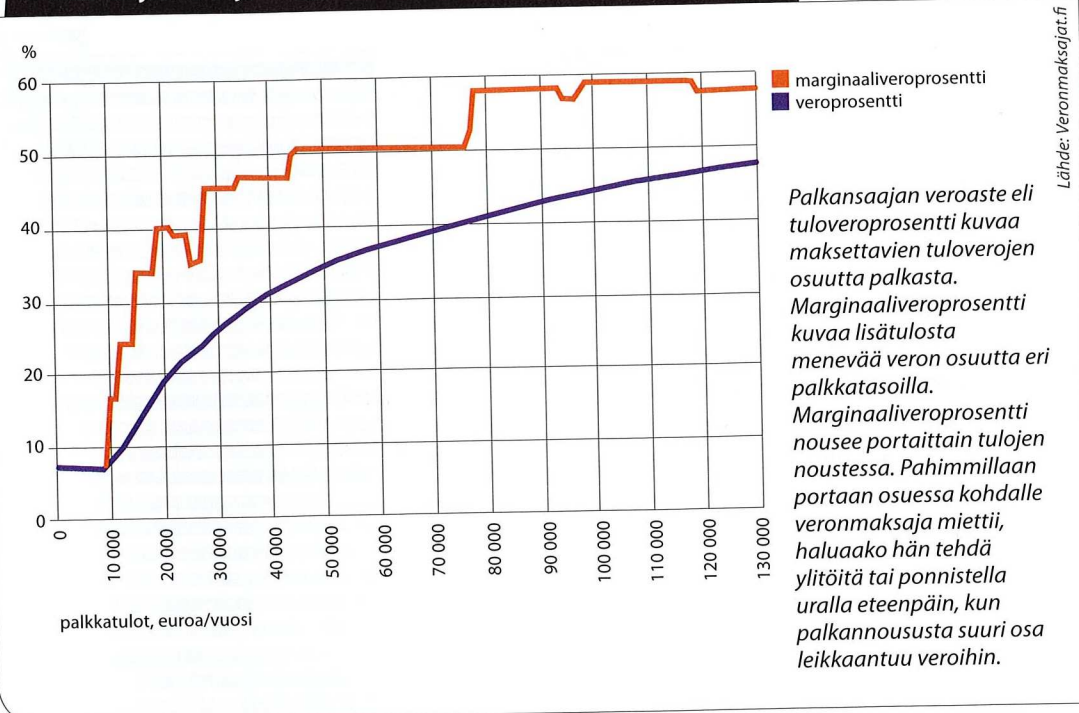
Julkiset menot EU-maissa, % BKT:sta 2014

Lähde: Veronmaksajat.fi

Verotuksella voidaan vaikuttaa myös siihen, mitä ihmiset haluavat ostaa. Jos nostetaan tiettyjen tuotteiden hintoja, niiden kysyntä laskee. Tällä tavalla voidaan ohjata ihmisten kulutuskäyttäytymistä yhteiskunnan etujen mukaiseen suuntaan esimerkiksi haitallisten aineiden, kuten tupakan tai sokerin verotusta nostamalla. Ympäristöä voidaan myös suojata nostamalla ympäristölle haitallisten hyödykkeiden, kuten bensinin verotusta – toisaalta voidaan samalla tukea vähäpäästöisempien autojen hankkimista alentamalla niiden autoveroa.

Palkansaajan tulo- ja marginaaliveroprosentit tulotasoittain 2015

Veroja on monenlaisia

Koska valtion ja kuntien menot ovat kasvaneet, myös erilaisia veroja on kehitelty paljon. Verot voidaan jakaa **välillisiin** ja **välittömiin** veroihin. Välittömät verot peritään suoraan tulosta tai varallisuudesta. Välilliset verot peritään osana tuotteen hintaa.

Verot ovat joko **suhteellisia** tai **progressiivisia**. Suhteellisissa veroissa veroprosentti on sama riippumatta tulojen määrästä. Suhteellisista veroista käytetään tästä syystä myös nimitystä **tasavero**. Progressiivisissa veroissa veroprosentti nousee verotettavan tulon tai varallisuuden noustessa: jos ansaitset enemmän, maksat myös suuremman

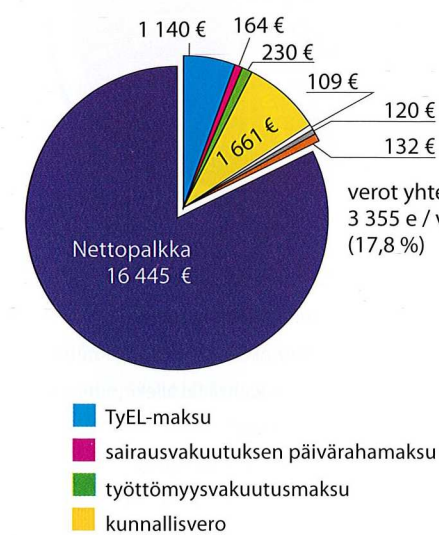
veroprosentin mukaan veroa. Näin voidaan tasata ihmisten välistä tulonjakoa.

Välittömät verot peritään suoraan tulosta

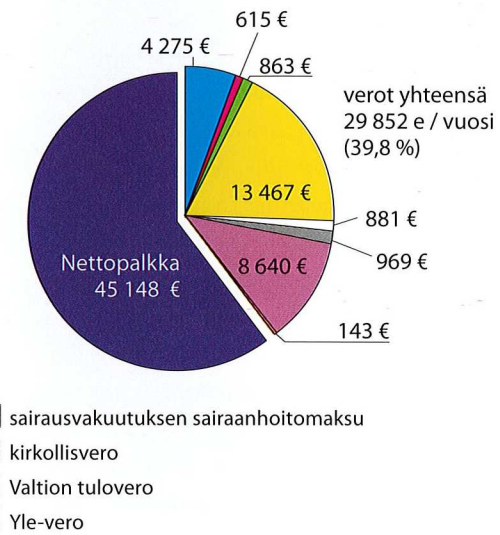
Suomessa merkittävä verotuksen osa on suoraan palkasta tai yrityksen tulosta perittävä tulovero. Valtiolla maksettava tulovero on progressiivinen vero, sillä tuloveroprosentin suuruuteen vaikuttaa se, kuinka suuret tulot ovat. **Kunnallisveron** prosentti on kaikille kuntalaisille sama, jolloin kyse on suhteellisesta verosta. Kunta päättää itse, kuinka suuri tämä prosentti on. Nämä verot ovat välittömiä veroja, sillä ne peritään suoraan

Tuloveron jakautuminen kahdessa palkkatasossa vuonna 2016

Alle keskipalkkainen, palkka 1 600 €/kk (20 000 €/v)

Yli keskipalkkainen, palkka 6 000 €/kk (75 000 €/v)

Mitä eroja havaitset alle keskipalkkaisen ja yli keskipalkkaisen maksamien verojen koostumuksessa?

palkasta. Samoin toimii seurakunnalle maksettavan kirkollisvero.

Yli 20 000 euron arvoisesta perinnöstä on maksettava välittömänä verona **perintöveroa** valtiolle. Perintöveron suuruuteen vaikuttavat perityn summan suuruus sekä sukulaisuussuhde perittävään. Jos saadun lahjan arvo ylittää 4 000 euroa, siitä on maksettava **lahjavero**.

Välittömiin veroihin kuuluu osingoista ja muista sijoitusvoitoista valtiolle maksettava **pääomaver**. Sen mukaan kansalainen, joka saa rahoillaan tai omistuksillaan sijoituksiaan voittoa, maksaa voitostaan tietyn määrän veroa. Samaan sarjaan kuuluu myös osa-

keyhtiöiden ja osuuskuntien voitoistaan valtiolle maksama yhteisövero. Yhteisöveroa on laskettu 2010-luvulla. Nämä ovat molemmat suhteellisia veroja, eli veroprosentti on kaikille sama. Henkilöyritysten omistajat maksavat yritystuloistaan veroa henkilökohtaisesti ansio- ja pääomatulona, eivät siis yhteisöveroprosentin mukaan.

Kunnille maksettava **kiinteistövero** on välitöntä veroa. Kunnat perivät sitä kaikista muista kiinteistöistä paitsi maatalouskiinteistöistä. Jos talo on asutuksessa, maksettava vero on alhaisempi kuin jos se on käytössä liiketilana. Kiinteistöveroa on nostettu, jotta niistä saataisiin lisää tuloja kunnille.

Palkansaajan verovuosi

Tammi-helmikuu:

Vuoden lopulla jokaisen työikäisen postilaatikkoon tipahtaa veroviranomaisen lähettämä **verokortti**. Verokortista ilmenee verottajan arvio henkilön seuraavana vuonna verotettavaksi tulevista tuloista, joka perustuu aiempien vuosien tuloihin ja vähennyksiin. Arvioitujen tulojen perusteella verottaja on laskenut **perusprosentin**, jonka perusteella tuloja verotetaan. Korttiin on myös laskettu **lisäveroprosentti**. Se otetaan käyttöön, jos tulot ovatkin verottajan arvioimaa summaa suuremmat vaikkapa palkakorotuksen tai ylitöiden ansiosta.

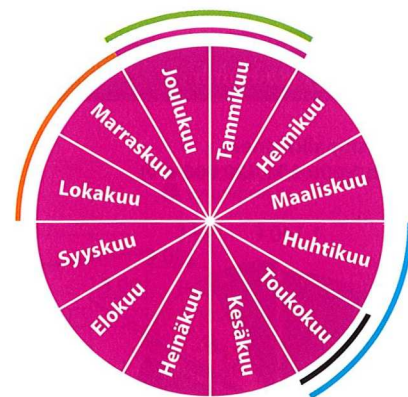
Tammikuun loppuun mennessä palkansaajan on toimitettava verokorttinsa päätyönantajalleen. Nykyään osa työnantajista saa kortin tiedot suoraan verottajalta. Työnantaja pidättää verot verokortin prosenttien mukaan suoraan palkasta. Mikäli työnantaja ei saa verokorttia, palkasta on pidätettävä vero 60 prosenttia.

Sivutuloja varten verottaja on lähettänyt erillisen verokortin, joka annetaan sivutöiden työnantajalle. Lisäksi monet opiskelijat, joiden on vaikea ennustaa vuoden tulojaan etukäteen, saavat verottajalta portaikkoverokortin, jossa veroprosentti muuttuu porrastetusti tulojen kasvaessa. Sekin pitää toimittaa työnantajalle, kun menee uuteen työpaikkaan.

Huhti-toukokuu:

Huhti-toukokuussa postiluukusta putoaa toinen verottajan kirje. Sen sisällä on verottajan laskelma, jossa on eritelty kaikki veronmaksajan tulot ja vähennykset edelliseltä vuodelta ja niiden perusteella jo pidätetyt verot. Laskelman lopusta käy ilmi, tuleeko veronmaksajan maksaa vielä lisää veroa vai palauttaako verottaja liikaa perittyjä veroja. Tämän laskelman nimi on **esitäytetty veroilmoitus**.

Veronmaksajan tulisi tarkistaa veroilmoitus ja tehdä siihen tarvittaessa korjauksia. Korjattu veroilmoitus on palautettava allekirjoitettuna verottajalle siinä ilmoitettuun mää-

- Verokortti - joului-tammikuussa
- Veroilmoitus - huhti-toukokuussa
- Vähennykset + muutosehdotukset palautettava nettiveroilmoituksen kautta tai allekirjoitettuna verottajalle toukokuussa
- Verotuspäätös - loka-marraskuussa
- Jäännösvero erääntyy maksuun tai tilille tulee veronpalautusta joului-tammikuussa

räpäivään mennessä tai täytettävä se verkossa. Jos muutoksia ei ole, mitään ei tarvitse tehdä.

Tavallisin muutos on lisätä veroilmoitukseen siitä puuttuvat **vähennykset** eli sellaiset menot, jotka vähentävät maksettavan veron määrää. Yleensä kaikkia vähennyksiä ei ole valmiina ilmoituksessa. Esimerkiksi kylpyhuoneremontin teettäjät voi ilmoittaa remontista maksamansa palkat kotitalousvähennyksenä ja näin hänen maksettavakseen lasketun veron määrä alenee. Samoin työmatkakulut voi vähentää. Jos verottaja hyväksyy ehdotetut vähennykset, saa myöhemmin veronpalautusta.

Jos ilmoituksesta puuttuu tuloja, vaikkapa asunnon vuokratuottoja, ne on myös ilmoitettava. Jos tuloja ei ilmoita, joutuu maksamaan korotettua veroa, kun verottaja saa tietää tuloista.

Joulukuu:

Viimeistään joulukuussa verottaja lähettää veronmaksajalle maksukuittin lisää maksettavista veroista eli jäännösveroista, jos kansalaista on verotettu liian vähän. Jos taas verovelvolliselta on peritty liikaa veroa, hän saa ilmoituksen siitä, milloin **veronpalautus** maksetaan tilille ja paljonko palautusta tulee.

Verottaja ei aina osaa arvioida verovelvollisen tuloja oikein. Jos verottaja on arvioinut tulot aivan liian suuriksi ja mahdolliset vähennykset liian pieniksi, on syytä pyytää verottajalta uusi verokortti. Uutta korttia voi pyytää missä tahansa vaiheessa verovuotta. Sen saa, kun ilmoittaa verottajalle työnantajan maksamien palkkatulojen ja jo tehtyjen ennakonpidätyksen määrän. Jos ei hae uutta verokorttia, jossa pidätysprosentti olisi laskettu oikein, maksaa koko vuoden liian paljon ennakkoeroa. Liikaa maksetun osan saa takaisin vasta seuraavan vuoden lopussa veronpalautuksena. Tämä on ilmaisen lainan antamista valtiolle. Jos taas verotettavat tulot on arvioitu liian pieniksi, kannattaa pyytää työnantajaa pidättämään palkasta ennakkoeroa suuremman prosentin mukaan. Uutta korttia ei silloin tarvita.

vero.fi auttaa veroasioissa

Kuvan nuoret naiset ovat kesätyöissä Helsingin kaupungin puisto-osastolla. Jos kesätyöansiot ylittävät 2 200 euroa vuodessa, työllisen tulee maksaa kunnallisvero. Valtion tuloverossa alaraja on korkeampi.

Verotuksella voidaan ohjata ihmisten kulutustottumuksia yhteiskunnalle edullisen suuntaan. Bensiiniin lisätään etanolia ja verotuksessa suositetaan biopolttoaineita. Autovero on kytköksissä auton päästöihin.

Kelan ja työeläkelaitosten perimät maksut eivät ole veroja, vaikka ne peritään välittömien verojen tapaan suoraan palkasta. Niitä kutsutaan veroluonteisiksi maksuiksi.

Välilliset verot maksetaan tuotteen ja palvelun hinnassa

Välillisten eli osana tuotteen hintaa perittävien verojen merkitys on kasvanut. Niistä saadaan yhä enemmän verotuottoa. Tärkein välillisistä veroista on valtiolle maksettava arvonlisävero eli ALV. Hyödykkeiden verottomiin hintoihin lisättiin vuonna 2015 pääsääntöisesti 24 prosenttia veroa. Arvonlisävero voi muiden verojen tavoin muuttua

vuosittain, pääsääntöisesti sitä on nostettu. Tavarain tai palvelun arvonlisäveron voi tarkistaa kuitista.

Joidenkin hyödykkeiden, kuten kirjojen ja lääkkeiden osalta arvonlisävero on alhaisempi. Kaikista hyödykkeistä ja palveluista ei makseta lainkaan arvonlisäveroa. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi julkiset sosiaali- ja terveystalvet, vuokrat ja koulutus.

Arvonlisävero on suhteellinen ja välillinen vero. Arvonlisäverotuksen laajeneminen rasittaa siksi enemmän pienituloisia: he käyttävät ostoksia tehdessään arvonlisäveroihin suuremman osan tuloistaan kuin varakkaat.

Muita välillisiä veroja ovat erilaiset **valmisteverot**, joita sisältyy esimerkiksi alkoholin ja tupakan hintoihin. Näitä tuotteita verotetaan muita tuotteita huomattavasti raskaammin, koska ne aiheuttavat ihmisille ja yhteiskunnalle haittoja. Siksi niitä kutsutaan myös haittaveroiksi. Verojen yksi tehtävä onkin ohjailla kulutusta haluttuun suuntaan.

Välillisiin veroihin kuuluvat myös valtiolle maksettavat energia- ja ympäristöverot, joita perustellaan ympäristön saastuttamisen ehkäisyllä ja energiankulutuksen hillitsemisellä. Samaan välillisten verojen joukkoon kuuluu myös **varainsiirtovero**, jota maksetaan asunnon ja kiinteistön oston yhteydessä valtiolle.

Uuden auton hankkija saa varustautua maksamaan ensin arvonlisäveroa osana auton hintaa ja tämän lisäksi vielä erikseen ajo-

neuvoveroa. Enemmän saastuttavan auton omistajat maksavat suurempaa veroa autostaan. Lisäksi myös polttoainetta verotetaan.

Pitäisikö veroja korottaa?

Suomeen tuotetaan hyvinvointia julkisen talouden kautta verotuksella, joka ovat kansainvälisessä vertailussa korkea. Myös muualla Pohjoismaissa kannetaan korkeita veroja tasokkaiden palveluiden ylläpitämiseksi. Hyvinvointivaltiota ollaan ylpeitä.

Verotus on silti kuuma aihe. Siitä päättäminen kuuluu poliitikkojen ja virkamiesten tehtäviin. Perinteisesti vasemmistopuolueet ovat puolustaneet julkisia palveluita hanakasti ja sitä kautta pitäneet kiinni korkeammasta verotasosta. Oikeistopuolueet ja niiden yrittäjäsiivet puolestaan ovat olleet madaltamassa veroja. Kyse on ideologisista eroista.

Vasemmistossa koetaan, että yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus toteutuu parhaiten tasoittamalla tuloja verotuksen avulla. Kaikilla tulisi olla tulotasoon katsomatta oikeus päästä osalliseksi laadukkaista palveluista. Tämä kasvattaa hyvinvointia, mikä puolestaan tekee monien mielestä Suomesta pitkällä tähtäimellä paremman maan asua ja ehkäisee levottomuuksia. Lisäksi ajatellaan, ettei pienellä maalla, kuten Suomella, ole varaa hukata tulevaisuuden työvoimaa syrjäytyneiden joukkoon sen vuoksi, ettei olisi esimerkiksi varaa käydä koulua. Osaava työvoima antaa paremmat eväät kansainvälisessä kilpailussa mukana pysymiseen.

Oikeistossa taas ollaan huolissaan siitä, että korkea verotus ehkäisee taloudellista toimeliaisuutta. Jos toimeliaisuus vähenee, vähenevät myös verotulot. Työn tekemisen pitäisi olla aina kannustavaa. Ihmisten yritteliäisyyttä ei saisi sammuttaa verottamalla työntekoa liikaa, koska se vähentää kiinnostusta ponnisteluun. Palvelumaksujen koetaan nostavan palveluiden arvoa ja muuttavan suhtautumista niihin. Siksi korkeakouluihin ajetaan lukukausimaksuja – luennoilla oltaisiin tällä logiikalla paremmin paikalla, kun palvelusta on joutunut maksamaan.

Jos työn tekeminen johtaa tulojen laskuun tai pysymiseen ennallaan, on kyse **kannustinloukusta**. Tällainen voi syntyä, jos syntynyt tuloa verotetaan tiukasti ja samaan aikaan kotitalouden saamat sosiaali-tuet, kuten päivähoitomaksut tai opintotuet, laskevat. Näitä loukkua on Suomessa pyritty purkamaan.

Suomessa verotuksen painopistettä on näistä syistä siirretty kulutuksen verottamiseen välillisin veroin. Arvonlisäveron kautta kannettua veropottia on kasvatettu tietoisesti. Tälläkin on tuki haittapuolensa. Kaupat siirtävät nousevan arvonlisäveron hintoihin, mikä voi leikata kulutusta ja sitä kautta vähentää kaupankäyntiä.

Pitäisikö veroja laskea?

Suomen valtion talouden kannalta jo ennestään korkeat verot ovat suuri haaste. **Kokonaisveroaste** tarkoittaa vuoden aikana veroina ja veroluontoisina maksuina kerättyä summaa

Näkemykset verotuksen tulevaisuudesta eroavat

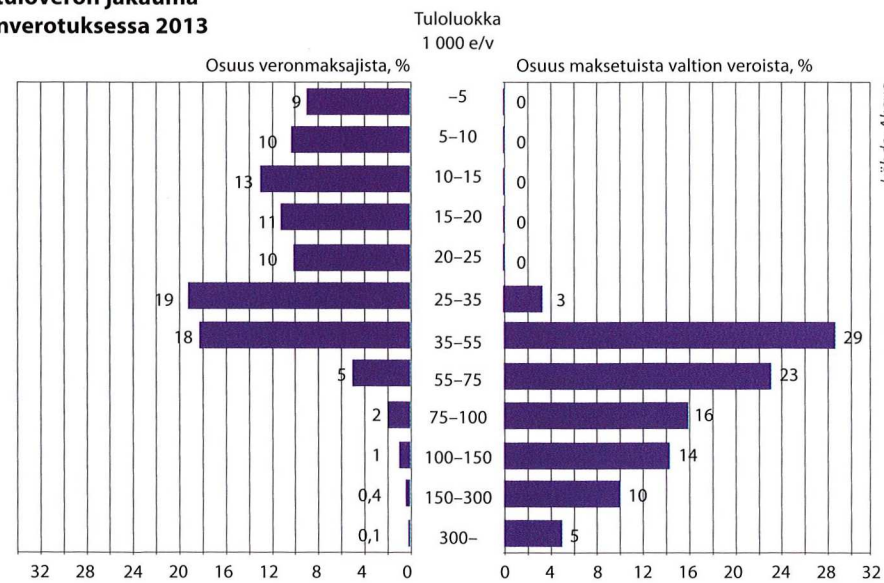
Suomen verojärjestelmää on uudistettu viime vuosina tiuhaan tahtiin. Painopistettä on siirretty välittömistä veroista (tulovero, yritysten liikevoiton verottaminen) välillisiin veroihin. Tämä näkyy konkreettisesti valtion verokertymää tarkastellessa. Arvonlisäverosta on tullut tuloveron sijaan valtion tärkein yksittäinen vero. Se tuottaa eniten rahaa valtion kassaan.

Muutoksen taustalla vaikuttaa näkemys, jonka mukaan työn verottaminen korkeilla prosenteilla heikentää ihmisten halukkuutta työnteekoon. Vielä 1970-luvulla ajateltiin toisin: keskituloisen tuloveroprosentti oli 40, kun se nykyään on noin 30. Samaan aikaan valtion ja kuntien tehtävät ovat vain kasvaneet eli kerättyjen verojen määrää ei ole kyetty laske-

maan samaa tahtia, vaikka sekin on ollut tavoitteena, jotta taloudellinen toimeliaisuus lisääntyisi. Näin ollen työn verotuksen keventäminen on paikattu veropohjaa laajentamalla eli keksimällä uusia veroja ja painottamalla välillisiä veroja, kuten ALV:a.

Veronmaksajille muutos näyttäytyy eri tavoin. Ei ole yhädentekevää, millä veroilla julkisen sektorin menot rahoitetaan. Pienituloisen kansalaisen näkökulmasta tuloveropainotus olisi parempi, sillä verotuksen progressio johtaa siihen, että keski- ja suurituloiset maksavat valtaosan kaikista kerätyistä tuloveroista. Progressiivisuus on heidän näkökulmastaan ylipäättään oikeudenmukaisempaa, sillä kun suurituloiset maksaa suuremman tuloveroprosentin mukaan veroa, tälle jää kuitenkin enemmän euroja käteen kuin pienituloiselle oman palkansa veronmaksun jälkeen. Progressiolla voidaan tasata tuloeroja ja vähentää eriarvoisuutta.

Ansiotuloveron jakauma valtionverotuksessa 2013

Ansiotuloveron määrä on sidoksissa tuloluokkaan. Missä tuloluokissa on tilaston mukaan eniten veronmaksajia? Entä missä tuloluokissa maksetaan suurin osa veroista?

Jyrkkä progressio eli hyvätuloisten entistä kovempi verotus voi lisätä niin sanottua veropakolaisuutta. Varakkaita suomalaisia on muuttanut esimerkiksi Sveitsiin välttyäkseen ankaralta verotukselta. Hyvin toimeentulevia eläkeläisiä on puolestaan muuttanut Portugaliin, joka on antanut yksityisille eläketuloille verovapauden.

Historian valossa tuloverotuksen progressio on viime aikojen kiristyksestä huolimatta lieventynyt ja verotuksen painopiste on siirtynyt enemmän suhteellisiin veroihin eli tasaveroihin. ALV:n nosto poistaa keskituloisen lompakosta huomattavasti vähemmän ostovoimaa kuin progressiivisen veroprosentin nosto. Myös suoraan tuloista perittävä kuntaverro on tasaverro, mikä sopii hyvin ansaitseville. Lisäksi keski- ja hyvätuloisia kismittää se, että moni palkansaaja ei maksa tuloveroa sen progressiivisuuden vuoksi lainkaan.

Kaikissa maissa, kuten Virossa, ei palkkoja veroteta progressiivisesti ollenkaan. Tällöin veroprosentti ei nouse, vaikka tulot nousisivatkin. Näissä maissa ei vastaavasti usein ole laajaa hyvinvointivaltiota rahoitettavana. Tästä tulee ongelma, kun talous kääntyy laskuun ja tasaveron verokertymä ei riitä palveluiden kustannuksiin ihmisten ajautuessa vaikeuksiin.

Tasaveron puolesta

- + yksinkertainen ja halpa järjestelmä
- + kannustaa yrittämiseen
- + kannustaa tekemään lisää töitä
- + tulojen kasvaessa omaan pussiin jää enemmän
- + Tasaveron puolustajien mielestä köyhyys voi vähentyä, vaikka tuloerot kasvavat.

Tasaveroa vastaan

- lisää ihmisten välisiä tuloeroja
- muutos tarkoittaisi vähän ansaitsevien verotuksen kiristymistä ja paremmin ansaitsevien verotuksen keventymistä
- tuloerojen kasvu lisää köyhyyttä ja sitä kautta rikollisuutta
- rikkaille jää progressionkin jälkeen paljon rahaa kulutukseen

Valtiot harjoittavat verokilpailua keskenään, myös Euroopan unionin sisällä. Portugali on houkuttellut suomalaisia hyvätuloisia eläkeläisiä muuttamaan maahan sillä, ettei näiden eläkkeitä veroteta lainkaan.

Esimerkiksi hyvinvointivaltio Islannissa hylättiin 32 prosentin tasaverro maan talouden romahdettua 2009 ja siirryttiin takaisin progressiiviseen verotukseen. Mikäli Suomessa haluttaisiin siirtyä tuloverotuksessa kokonaan tasaveroon, veroprosentti tulisi laskelmien mukaan olemaan kaikille noin 32.

Puolueiden näkemykset verotuksen painopisteiden muutoksesta heijastelevat näitä jakolinjoja. Oikeistopuolueet ajavat perinteisesti siirtymää kohti tasaveroa ja välillisiä veroja. Ennen kaikkea ne ajavat kokonaisveroasteen laskua ja julkisen sektorin supistamista. Vasemmistopuolueet puolestaan ovat usein taistelleet arvonlisäveron nostoa vastaan ja puolustaneet verotuksen progressiivisuuden säilyttämistä. Samalla ne puolustavat julkista sektoria ja sen palvelutuotantoa. Vihreät painottaa veropolitiikassaan tasaveroiksi katsottavia ympäristöveroja ja yrityksille myönnettyjen ympäristölle haitallisten veroetujen poistamista. Perussuomalaiset on hakenut kannattajilleen tärkeiden yksittäisten verojen, kuten autoveron, alennuksia. Samalla PS on vastustanut ympäristöverojen kiristämistä. Puolueiden veropolitiikka poukkoilee, eivätkä jakolinjat aina pysy edellä mainittuina – olennaista on pyrkiä hahmottamaan puolueen taustalla vaikuttava ideologia.

Mielenosoittajat vaativat Brandenburgin portin luona Berliinissä vuonna 2010 niin sanottua Robin Hood -veroa, jonka tarkoitus olisi vähentää köyhyyttä.

suhteessa samana ajanjaksona tuotetun bruttokansantuotteen arvoon. Suomessa liikutaan yli 40 prosentin kokonaisveroasteessa, mikä on kansainvälisesti katsoen korkea. Sitä on vaikea kiristää entisestään.

Mikäli verotusta kiristetään, suomalaisille yrityksille aiheutuu ongelmia, kun ne yrittävät menestyä kovenevassa kansainvälisessä kilpailussa. Verojen nosto suurentaa **vero-kiilaa**, jolla tarkoitetaan työnantajan maksamien työvoimakustannusten (palkka + so-

siaalikulut) ja työntekijälle verojen maksun jälkeen käteen jäävän palkan erotusta. Yritysten näkökulmasta työvoimakustannusten nousu on merkittävä ihmisten työllistämisen este. Tuotantoa tehostetaan teettämällä sama työ vähemmällä työntekijöillä.

Verojen laskemisen puolestapuhujat ovat sitä mieltä, että veroja laskemalla saadaan valtiolle lisää tuottoja, kun ihmiset tekevät enemmän töitä ja kuluttavat enemmän. Mikäli veroja lasketaan liikaa, seurauksena on

Tuloverotus eräissä maissa

Tuloveroprosentit kolmella esimerkkipalkkatasolla vuonna 2014, yksinäinen palkansaaja

Maa	26 800 e	41 200 e*	133 900 e
Alankomaat	19,9 %	30,2 %	45,6 %
Australia	11,1 %	19,1 %	32,2 %
Belgia	32,7 %	40,6 %	53,4 %
Britannia	18,0 %	22,4 %	37,7 %
Espanja	23,3 %	27,9 %	40,4 %
Italia	29,8 %	35,8 %	49,8 %
Itävalta	27,6 %	34,0 %	40,8 %
Japani	20,2 %	22,1 %	31,9 %
Kanada	19,7 %	24,4 %	37,8 %
Norja	18,0 %	24,0 %	36,8 %
Ranska	28,1 %	30,6 %	41,8 %
Ruotsi	21,7 %	24,5 %	45,3 %
Saksa	32,8 %	38,2 %	44,0 %
Suomi	23,5 %	31,3 %	47,4 %
Sveitsi	10,1 %	13 %	25,0 %
Tanska	32,5 %	35,2 %	47,2 %
Viro	21,2 %	21,7 %	22,3 %
Yhdysvallat	20,4 %	24,2 %	32,5 %

* esimerkipalkka vastaa Suomessa keskituloista palkansaajaa vuonna 2014.
Lähde: Veronmaksajat

aukko valtion ja kuntien budjetissa. Sitä taas paikataan ottamalla lisää velkaa, mistä tulee lisää kuluja.

Jos yrityksiä verotetaan suoraan entistä kovemmin, kustannukset siirtyvät tuotteiden hintoihin ja yritysten **kansainvälinen kilpailukyky** heikkenee. Jos yritykset eivät pärjää kilpailussa, eivät ne voi työllis-

TEHTÄVÄT

1. Miksi veroja maksetaan ja kerätään?

2. Millainen on hyvä verojärjestelmä?

3. Jaottele verot

- a) välillisiin veroihin
- b) välittömiin veroihin.

Merkitse jokaisen veron perään, maksetaanko ne valtiolle (V) vai kunnalle (K).

Jaottele verot vielä sen mukaan, mitkä niistä ovat

- c) suhteellisia
- d) progressiivisia veroja.

4. Millä seikoilla voidaan perustella

- a) korkeita veroja?
- b) verojen madaltamista?

5. Pohdi, mitä vaikutusta voisi olla sillä, että

- a) yritysten verotusta kiristetään?
- b) arvonlisäveroprosenttia nostetaan?
- c) palkansaajan tuloveroa höllennetään?

6. Selvitä internetistä, miten perintövero ja lahjaveromääräytyvät. Saat mummilta 30 000 euroa perintöä, paljonko maksat siitä veroa?

tää entistä määrää työntekijöitä. Ne saatavat myös harkita tuotantonsa siirtämistä matalamman verotuksen maihin. Korkea verotus houkuttaa myös joitakin yrittäjiä tarjoamaan palveluitaan ilman kuittia, mikä lisää harmaata taloutta, jolloin verot ja sosiaaliturvamaksut jäävät perimättä.

IV Syventävät tehtävät

Julkinen talous ja verotus

1.

Tutki oheista pilapiirtäjän näkemystä hallituksen säästötoimien vaikutuksesta.

- Tulkitse pilakuvasanoma.
- Miten näkemykset verotuksesta eroavat Suomessa?
- Pohdi, millä näkemyksillä voidaan puolustaa tasaveroa ja progressiivista veroa? Entä millä seikoilla niitä kumpaakin voidaan kritisoida?

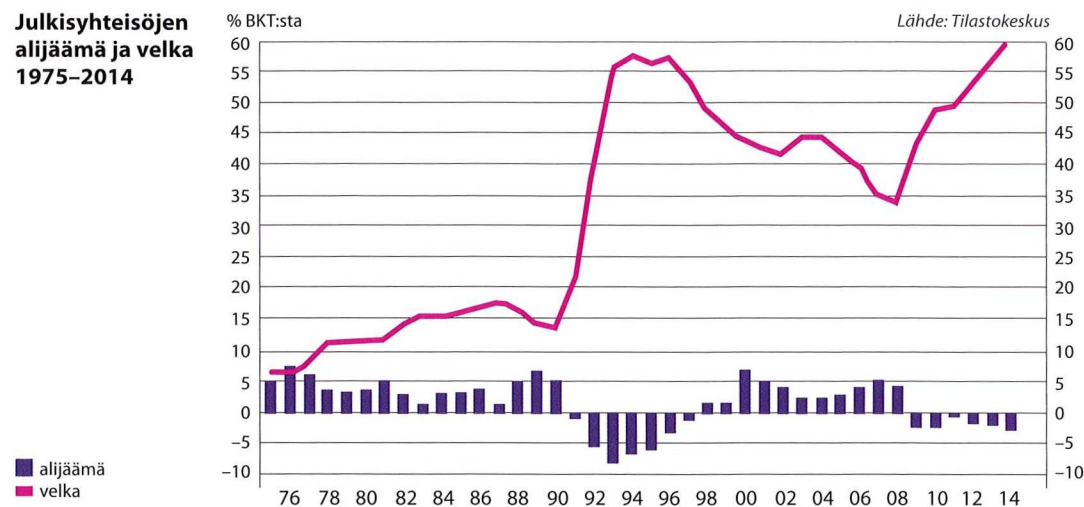

2.

Oheinen kuvio kertoo julkisen talouden vajeesta ja velkaantumisesta vuosina 1975–2013. (Yo kevät 2015)

- Miten julkisen talouden vaje ja velkaantuminen ovat kehittyneet kuvion osoittamana aikana?
- Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet tähän kehitykseen?

Julkisyhteisöjen alijäämä ja velka 1975–2014

3.

Julkisen talouden verotulot vuosina 1990–2015.

- Miten Suomen julkisen sektorin verotulojen määrä on kehittynyt vuosina 1990–2015?
- Mitä muutoksia verotulojen jakaumassa kuntien, sosiaaliturvarahastojen ja valtion välillä havaitset?
- Mitä hyötyjä ja haittoja on korkeista veroista?

KERTAA!

- Julkisen talouden muodostavat valtio, kunnat, kuntayhtymät ja sosiaaliturvarahastot.
- Suomessa julkisen talouden koko on suuri.
- Veroilla maksetaan tulonsiirrot ja palvelut.
- Suomen julkisessa taloudessa on vaikeuksia saada rahat riittämään. Tulot kasvavat menoja nopeammin.
- On olemassa välittömiä ja välillisiä veroja, tasaveroja sekä progressiivisia veroja.
- Verotus herättää tunteita; verojen nostolle ja laskulle on olemassa vastakkaisia argumentteja.
- Tärkein yksittäinen vero on arvonlisävero.

Verotulot vuosina 1990–2014, miljoonaa euroa

